

CVIČEBNÍ LISTY

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

ČÍSLO 5.

ROČNÍK VI.

Úlohy z praktického výcviku.

Major Kvido Matoušek, velitel školy pro výchovu
důstojníků pěšího vojska v záloze v Košicích:

Útočný postup roty a čety ve svazu.

(Dokončení.)

Činnost sousední značkové roty (pravé).

Jeden rotmistr a dva vojín, každý nese bílý praporek.

Jeden voják nese kulomet se 100 náboji u středního družstva.

I. fáze.

Rozčlenění s rozstupem asi 70 kroků, postupují od začátku cvičení až na východní zalesněný okraj na Strážné, kde se zastaví vlivem palby s koty 534, majíce praporky vztyčeny. Pokusí se postupovati dále na holý kopec, ale palba jim v tom zabrání.

II. fáze.

Minutu po zahájení dělostřelecké palby počnou zvolna pohyb na holý kopec 534 ve směru na Hrbek. Počínaje od koty 534 bude se dít jejich pohyb velmi zvolna, vlivem rasantní palby kulometů, východně od Hrbku. V této fázi postoupí jen dva z nich na kavčanskou cestu, jeden zůstane na kotě 534.

III. fáze.

Zahájí znovu pohyb střídavě jednotlivými vojiny, jakmile záložní rota překročila zastavený sled a postupuje kupředu. Nicméně i nyní bude jejich pohyb pomalý za podpory palby kulometu. Zmocní se Hrbku, teprve když se levé rotě podařilo provést obchvat jižně od Hrbku.

Dostanou: velitelé značkařů vlastních a nepřátelských a velitel kombinovaného praporu.

Průběh cvičení.

V 7 hod. 40 min.: Velitel praporu se svými veliteli rot informuje se o situaci u velitele hlavní stráže jižně od koty 396, který mu oznámí: Hlídky vysílané během noci narazily na polní stráž u koty 534 a 483.

V 8 hod.: Vyrazí dotykové hlídky obou rot.

V 8 hod. 20 min.: Dosáhnou dotykové hlídky jižního okraje lesa Strážné, aniž narazí na nepřítele; tam se zastaví, aby vyčkaly, až se přiblíží rota.

V 8 hod. 25 min.: Na hlídky 2. roty a sousední roty pravého praporu, které vyrazily jižně od koty 534, je střeleno s koty 534 a odporem na cestě 300 m jižně. Hlídky 1. roty kryty z větší části terénem sbíhají poklusem do úvozu a postupují lesem, aby dosáhly svahu. Pohyb hlídek 2. roty je podporován četou těžkých kulometů z lesa Strážné. Postup sousední pravé roty je zastaven soustředěnou palbou kulometů s koty 533 a jihovýchodně od Hrbku.

V 8 hod. 35 min.: Umlkne nepřátelský kulomet „b“ a ustoupí dříve, než došlo k obchvácení. Kulometry „a“ a „c“ dosud působí. Dotykové hlídky 2. roty dosahují hřbetu severně od koty 483.

V 8 hod. 40 min.: Jest obchvácen odpor „a“ čelní četou levé roty a je zdolán puškovými a ručními granáty. Čelní prvky obou rot, snažící se o další postup, jsou zastaveny silnou kulometnou palbou odporů s protějších svahů.

Každý pokus o postup i za podpory čtyř těžkých kulometů, která se mezitím přemístila, je marný. Účinek palby pocituje hlavně pravá rota. Sousední rota pravého praporu je zastavena na okraji lesa Strážné 500 m východně od koty 534 a nemůže postoupiti z lesa, který je v bočné palbě několika kulometů. Velitel praporu, který se dostavil na kotu 483, vidí, že je zastaven organisovanou obranou, hájenou četnými kulometry. Levý styčný oddíl dosáhl cípu lesa 900 m jižně od koty 483 a hlásí, že je ve spojení se speciálním oddílem divise.

Velitel praporu posílá zprávu veliteli pluku o situaci: Obě čelní roty jsou zastaveny na prvním postupném cíli. Sousední rota pravého praporu nemůže pro bočnou palbu kulometů vyraziti z lesa Strážné. Zjistil jsem odpory: „a“ na kotě 429, „b“ 300 kroků severovýchodně od okraje lesa, „c“ 200 m severně odtud na polní cestě, „d“ 300 kroků jižně od křížku, „e“ na okraji lesa jižně od trig. 575, „f“ v cípu lesa 500 m jižně od trig. 575. Abych mohl dále postupovati, je třeba neutralisovati tyto odpory dělovou palbou.

V 8 hod. 50 min. je tato zpráva dodána veliteli pluku, který odpovídá: Nařizují dělostřeleckému oddílu, aby zahájil palbu koncentracemi na tyto odpory, která potrvá 15 minut. Potom působí dvěma bateriemi ku prospěchu pravého praporu na Hrbek a činnost jedné baterie je i nadále k dispozici pro Vaše účely.

Vysílám dělostřeleckého důstojníka k Vám za účelem rychlého odevzdání dalších eventuálních žádostí o dělovou palbu.

V 9 hod.: Velitel praporu vydává rozkaz:

Situace. Sousední rota pravého praporu, vzata pod bočnou palbu kulometů od křížku a výběžku lesa, nemůže vyraziti ze Strážné.

Úloha. Prapor bude útočiti v hodinu H, která bude následovati 8 minut po zahájení dělostřelecké přípravy.

Úmysl. Pohyb započne 2. rota využívajíc rozrytého terénu, jakmile dělostřelectvo zahájí palbu, tak, aby bylo nejméně jednou pravou četou dosaženo úvozu. 8 minut po zahájení palby vrhne se 1. rota poklusem až do údolí a obchvátí linii odporu vlevo, aby usnadnila celkový pohyb 2. roty.

Rozdělení úloh. 1. rota se zmocní nejprve odporu „b“, poté ve spojení se styčným oddílem provede obchvácení odporu „a“, 2. rota se zmocní odporu „c“, později „d“ a „e“. 3. rota obsadí hřbet severně od 483, aby byla připravena působiti v kteroukoliv stranu.

Čety kulometné roty podporují útok palbou, dokud čelní sled nedosáhne polní cesty křížek — 429. Poté se rychle přesunou k svým rotám.

Minomety (nebylo jich při cvičení použito).

Postupné cíle: 1. polní cesta křížek — 429; 2. linie druhých odporů jižně od Hrbku; 3. lesní cesta u koty 475.

Dělostřelecká podpora. Dělostřelecká podpora na první cíl potrvá 15 minut, odkud se přenese na Hrbek. Jedna baterie, která jest i nadále k dispozici praporu, bude působiti podle potřeby.

SV. velitele praporu u kulometné roty kota 483.

V 9 hod. 20 min.: Dělostřelectvo zahájilo palbu, 2. rota započala přískoky jednotlivců pravou krajní četou, záložní četa se dere také kupředu. Kulomet „c“ na kotě 534 umlčen, ostatní kulomety slabě působí, čehož využije sousední rota pravého praporu k postupu.

V 9 hod. 28 min.: Nepřátelské kulomety téměř zcela zmlkly. Čelní sled 1. rotý vyrazí kupředu.

V 9 hod. 30 min.: Čelní sled vystupuje z údolí, druhý vyrazí v rojích. Sousední rota pravého praporu dosáhla koty 534 a je znovu zastavena odpory východně od Hrbku.

V 9 hod. 35 min.: 1. rota dosáhla terénu až po vidlici severně od 429, druhý sled za levým křídlem. Kulomet s koty 429 zahájí mocnou bočnou palbu na její levé křídlo.

Postup 2. rotý byl zastaven palbou odporů „c“ a „d“, působících na levé a pravé křídlo rotý. 1. četa se snaží zdolat odpor „d“, zatím co 2. četa obchvacuje odpor „c“. Mezi četami vzniká značná mezera. Velitel rotý chtěje vyplniti tuto mezeru a přispěti k mocnějšímu působení na oba odpory, zasazuje 3. četou.

V 9 hod. 45 min.: 2. rotě se podaří za citelných ztrát nejprve zdolat odpor „c“, později také i „d“. Její pokus o další postup se ztroskotal v křížové palbě odporů jižně od Hrbku. Rota pravého praporu nepřekročila dosud kotu 534.

V 9 hod. 50 min.: Velitel 1. rotý zahájil obchvatný manévr na odpor „a“ záložní četou, soustřediv všechny tři lehké kulomety, které zahájily palbu s jednoho místa, zatím co úderné roje útočily vlevo volným terénem.

V 10 hod.: Odpor „a“ je likvidován. Rota pravého praporu dosáhla cesty u křížku, kde se zakopala. Zvláště urputný boj je slyšet v rayonu pravého praporu severovýchodně od Hrbku.

2. rota znova útočí za podpory těžkých kulometů, je však protiútokem se značnými ztrátami vržena zpět. Jen zasazením 4. čety na pravém křídle podařilo se ji udržeti na polní cestě do Kavočan.

V 10 hod. 5 min.: Velitel praporu dostane od velitele pluku ústní rozkaz: Nasadte hlavní úsilí v prostoru jižně od Hrbku.

Nařizují: dělostřelectvu působiti celým oddílem na odpory jižně od Hrbku. Dělostřelectvo pro všeobecnou činnost jsem požádal o palbu na Hrbek. Palba na odpory jižně od Hrbku ustane na Vaše znamení vystřelením červené rakety. Vystřelíte-li po druhé červenou raketu, přestane palba i na Hrbek.

Velitel praporu, který je u velitele záložní rotý, informuje jej o úloze, nařizuje mu, aby se ihned přiblížil za druhou rotu, kterou překročí a vystřídá.

V 10 hod. 10 min.: Nepřátelské dělostřelectvo, které až dosud vůbec nestřílelo, zahájí prudkou palbu na plateau mezi vidlicemi úvozu. Jedna četa mezitím dosáhla druhého úvozu, druhá obchází prostor, na který se střílí, úvozem, třetí přískopy přebíhá.

Velitel praporu vystřelí červenou raketu, což je znamením pro dělostřelectvo k přeložení palby.

V 10 hod. 20 min.: 3. rota překročuje 2. rotu v malých zástupech podporována činností všech samočinných zbraní. Od 10 hod. 10 min. umlčelo střílející vlastní dělostřelectvo část odporů.

V 10 hod. 25 min.: Útok rot se staví v cestu jen nejzadnější odpor v cípu lesa, který je však vbrzku neutralisován palbou vlastních kulometů.

Pohyb sousední rot, který se až dosud děl velmi zvolna, zrychluje se vlivem obchvácení Hrbku. Nové vystřelení červené rakety má za následek přeložení dělové palby, řízené až dosud na Hrbek.

V 10 hod. 35 min.: Prapor dosáhl druhého postupného cíle.
Cvičení zakončeno.

Závěr.

Poté nastává rozprava, která se týká toho, jak jednotlivé čety svůj úkol provedly, ale neprobírají se při ní detaily.

Ředitel se zmiňuje jen povšechně o činnosti těch čet, které mají vliv na další výcvik.

Zajímá ho především boj čelních čet chráněných dotykovými hlídkami, z těchto pak četa, která obchvátla a zdolala odpor „a“. Provedení bylo podle přání ředitelova.

Potom vyrazení 1. rot k útoku — obchvácení odporu u 429 a použití záložní čety 2. rot.

Konečně také přechod dělostřelecké přehrady a překročení čelních jednotek záložními.

Vyrazení a přechod hřbetu 1. rotou skutečně tak, že nejprve vyrazil čelní sled rozvinut a poklusem sběhl až do údolí. Teprve když tento sled byl dostatečně vzdálen, zahájil postup i druhý sled rozčleněn v roje. To bylo správné a třeba si toho povšimnouti. Hřbety, jakož i všechna místa, která jsou ovládána zrakem i palbou, snažíme se rychle a najednou překročiti seskupení v jednu linii co nejrychleji, abychom se vyhnuli nebezpečí, že bude na nás stříleno.

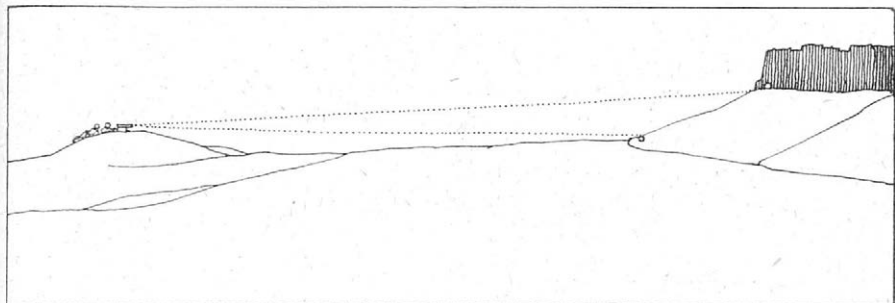
Tento názor, mnohdy mylný, jak ihned uvidíme, vyplynul z bezmyšlenkovitého používání čl. 781/7. odst. a čl. 635/4. odst., aniž se uvažovalo o tom, že téměř každé pravidlo má své výjimky.

Všimněme si těchto příkladů:

1. Rota seskupena do hromady vyrazí z lesa. Nepřítel, který by střílel na okraj lesa, může nám sice bránit při vyrazení a býti nám do určité míry nepříjemným, nemůže však vyrazení zabránit, obzvláště učiníme-li výše uvedená vhodná opatření pro tuto akci. Avšak rota, která vyrazila poklusem, bude nucena se po určité době zastaviti, jednak proto, aby si odpočinula, jednak aby zaujala znovu původní tvar o dvou nebo třech sledech, který by odpovídal její úloze. Nepoběhne obvykle dále než na 200—300 m, poněvadž je zatížena úplným válečným ústrojem.

Z toho důvodu nebude vždycky hlavním cílem nepřátelské palby okraj lesa, nýbrž místo předpokládané zastávky, která bude mnohem výhodnější než nepřátelské střely.

Bude-li pak toto místo přibližně asi takové, jak označeno v schématu, připustíme, že důvod náš je správný a že opatření, která nutno učiniti, budou odlišná od obvyklých.

2. Jiný příklad, kdy chceme překročit hřbet, na nějž střílí dělostřelectvo. Velitel rotы seskupiv celou rotu v malé hloučky do jedné linie, na dané znamení rychle přeběhne kopec, aby dosáhl prostoru skrytého před zrakem, kde se obvyčejně zastaví, aby zjednal pořádek a odpočinek.

Co se může v tomto okamžiku státi? Že dělostřelectvo zmenší prostě vzdálenost a dohoní běžícího právě v okamžiku, kdy spoléhá, že je mimo dosah nebezpečí.

Můžeme předpokládati, že v takovéto situaci bude snahou všech dostat se kupředu a v tomto chaosu nemohlo by se státi nic horšího než dostat se do palby kulometů.

Tak tomu mohlo býti i v našem případě. Představme si první rotu, sběhnuvší se hřbetu, nakupenou v úvoze za palby dělostřelectva, anebo jen minometů a granátníků. Klidně můžeme říci, že by, uvedena v této situaci ve zmatek, byla ztracena.

Obchvácení odporu v cípu lesa 429 bylo provedeno speciálním skupením 1. kulometů, které vytvořily mocnou kulometnou palbu z jednoho směru, kryty terénem. Protivník, donucen reagovati na tuto palbu, byl obchvácen skupením granátníků, kteří se, využívajíce podpory mocné palby, poněkud oddálili od této palebné základny, takže mohli působiti do boku odporu, aniž se musili strachovati o svůj levý bok, který byl chráněn styčným oddílem. Tento zvláštní manévř velitele rotы dosáhl úspěchu tím spíše, že odpor byl téměř na samém konci lesa, jehož široké předpolí bylo zcela volné.

Široký přehledný prostor a zajištění styčným oddílem činily téměř nemožným napadení útočících z boku. Útočník nejsa nijak prostorově omezen a kryt jsa na počátku akce terénem, mohl se poněkud oddáliti od palební základny a podniknouti výpad na protivníka zasypaného střelami z boku.

Tak se stalo, že odpor byl poměrně lehko zdolán, jakmile se puškoví granátníci přiblížili na dostřel granátů.

Tohoto případu vhodného výjimečně v naší situaci nebude možno použiti ve většině jiných případů, jak později uvidíme.

Z činnosti druhé roty vyniká hlavně zlepšování situace v postavení na prvním cíli. Celkem možno říci, že nebylo zde dostatek smyslu pro náležité využití terénu a doporučuji veliteli roty, aby se vrátil k této průpravě.

Čelní čety této roty svedly několik perných pútek k zdolání odporu „c“ a „d“. Manévr a ovládání družstva vzhledem k terénu nebylo nesnadné, přes to však jsem měl dojem, že úsilí všech tří družstev nebylo jednotné a že hlavně levá četa nebyla ovládána. To jest ostatně předmětem výcviku tohoto období a nijak to nepřekvapuje. Náprava se zjedná prováděním častějších bojových a průpravných cvičení. Zasazení 3. čety k vyplnění mezery, která vznikla následkem manévru čelních rot na odpor v bocích, bylo dobře provedeno; zvlněný terén tuto činnost velmi usnadnil. Konečně pak použití 4. čety na pravém křídle, aby byl zastaven protiútok, kterážto akce se jevila jako vlastní protiútok ve chvíli nejpríhodnější.

Z činnosti 3. roty vyniká její postup, který se děl v zástupech, což bylo správné. Také přechod dělostřelecké přehrady četou, která v ní uvázla, byl proveden správně, rychlými, krátkými přískoky. Nicméně je nutno techniku těchto přískoků čas od času cvičiti.

Co se týká překročení záložních jednotek, je zřejmo, že velitel roty jest obeznámen s čl. 655 Cvičebního řádu, který pojednává o této akci; ovšem zcela stručně. Překročení zeslabených jednotek neschopných další akce jest jediná možnost, jak je vystřídati během boje.

Tato akce, velmi často používaná za útoku, bude záviseti na vhodném terénu, a její zdar kromě toho na přípravě a provedení překročení.

Terén třebas nebyl ideální pro tuto akci, která nebyla předvídána, byl nicméně vhodný k provedení překročení. Terénní vlna táhnoucí se od křížku směrem jižním a rokle východně od ní poskytovaly dobrou výchozí základnu a bylo proto celkem snadno učiniti náležitá opatření.

Velitel 3. roty, informovav se nejprve u velitele 2. rot, který odpor mu nejvíce brání v postupu, zasadil četou těžkých kulometů do první linie. Zajistiv se tak mocnou podporou dvou čet těžkých a přibližně 12 lehkých kulometů, provedl překročení v malých zástupech.

Neučinil tak po celém úseku 2. rot, nýbrž zvolil si jen část, ve které se rozhodl útočiti. Aby podpora palbou byla co největší a nejdélší, nařídil velitel 2. rot všem přebytečným činitelům, aby se stáhli, zanechávaje na linii jen nejnútnejší obsluhu samočinných zbraní. Jak již bylo řečeno, terén byl výhodný pro tuto povinnost a nebyl protivníkem zpozorován.

Celkem vidíme, že toto směrné cvičení poskytlo všem velitelům obraz o možnostech činnosti rot a čety v případech, které budou sloužit jako základ pro tato cvičení v četě:

1. konečná fáze čety čelního sledu, která zjednává dotyk (pravá četa 1. rot);
2. dočasné zastavení a obsazení hřbetu (obě čelní čety 2. rot);
3. vyrazení k útoku čety v prvním sledu (čety 1. rot);
4. vyrazení čety v druhém sledu k útoku (čety 1. rot);
5. použití záložní čety v těchto případech:
  - a) k obchvácení a zdolání odporu (3. četa 1. rot v druhé fázi);

- a) k zajištění vzniklé mezery zasazením záložní čety (3. četa 2. roty);
 c) k protiútoku na křídle (4. četa 2. roty);
 d) k překročení čelních jednotek (v svazku roty) (čety 3. roty);
 6. čety za útoku ve volném útoku (čety 1., 2. a 3. roty).

Příprava pro Válečnou školu.

Štábní kapitán gštibu Rudolf Kučera:

Řešení otázek z taktiky jezdeckva.

(Pokračování.)

Řešení části B 13. otázky.

Velitel jezdeckého oddílu, složeného z 1 normální a z 1 cyklistické eskadrony a včleněného mezi jiné podobné oddíly, má za úkol kryt úseku mezi Kostelcem Zbořeným a Čerčany (obě místa v to) a zameziti nepříteli přechod přes řeku Sázavu až do dalšího rozkazu. Jak hodlá splniti tento úkol?

Zna je zásady operace krytu — viz 15. článek I. části — musí se rozhodnouti, jak užije svých prostředků; a proto bude uvažovati o prvcích rozhodnutí.

Úkol je mu dán rozkazem nadřízeného velitele a nemá práva na něm něco měniti (G-V, čl. 87), nýbrž musí vynaložiti veškeré úsilí, aby jej provedl úplně a co nejlépe. V čem záleží jeho úkol? Krytem chrániti přeskupení modrých vojsk u Prahy proti nepřátelským podnikům a získati pro vlastní vojska čas, aby se mohla přeskupovati nerušeně a až do té doby, kdy budou moci sama zasáhnouti, zameziti nepříteli přechod přes řeku Sázavu. To znamená, že musí zameziti přístup do prostoru u Prahy slabším nepřátelským jednotkám aneb i jednotlivým jejich orgánům, které by mohly rušiti a znepokojovati přeskupování vlastních sil aneb je třeba jen pozorovati. Přibližování silnějších nepřátelských jednotek, jimž by nemohl odporovati, musí včas zjistiti a modrá vojska na ně upozorniti, aby se sama proti nim postavila, anebo aby krycím jednotkám poslala posily.

Jak vidíme, musí vyhledati zprávy o nepříteli a klásti mu odpor. Kde má klásti odpor? Zna je poměrně slabou početní i bojovou silou jednotek daných mu k dispozici pro provedení úkolu, ale také výhody přirozených překážek v terénu, bude hledati takovou překážku, na níž by umístil svůj sled odporu, aby zvýšil hodnotu odporu. Výsledek této snahy poznáme v úvahách o terénu; avšak již v úkolu samém naznačuje se mu ona čára, kde musí klásti odpor, aby nepříteli „zamezil přechod přes řeku Sázavu“. Tato podmínka úkolu krytu vyžaduje již sama, aby na řece Sázavě umístil síly schopné odporu. Jak daleko má vyhledávati zprávy o nepříteli? V povšechných úvahách o zásadách krytu jsem již uvedl, že je nutno pozorovati nejméně na vzdálenost donosnosti polního dělostřelectva před sledem odporu, abychom tím přispívali k zajištění sledu odporu. Splní-li tedy velitel krycího jezdeckého oddílu nejdříve tuto povinnost, bude se zajisté snažiti, aby postupně prohluboval pásmo pozorování a průzkumu co možná až do dotyku s hlášenou červenou jezdeckou divisí. Tyto úvahy o úkolu žádají tedy,

aby velitel úseku krytu rozčlenil své síly na sled pozorovací a na sled odporu. Jak? To mu řeknou úvahy o nepřátelské situaci a o vlastních prostředcích. Dříve však musí uvažovati o terénu.

V úvahách o terénu budou velitele krycího úseku nejvíce zajímati dvě věci: cesty vedoucí od nepřítele a přirozené terénní překážky je přehrazující. Cesty vedoucí od jihu a od jihovýchodu z prostoru, v němž je hlášen nepřítel, jsou velmi četné, sbíhají se však všechny ve tři hlavní směry s konečným cílem Praha:

1. hlavní osu cest tvoří směr Bechyně—Jistebnice—Sedlčany—Neveklov—Kamenný Přívoz—Jílové—Doř. Břežany—Libuš.

2. hlavní osu cest tvoří směr Tábor—Votice—Benešov—Poříčí—Jesenice—Krč;

3. hlavní osu cest — byť i ne tak výstižně jako 1. a 2. osu — tvoří směr Pelhřimov—Vlašim—Šternberk a Vlašim—Chocerady—Říčany—Uhřetěves—St. Strašnice. Je pozoruhodné, že se cesty vedoucí ze směru Pelhřimov—Vlašim připojují také z větší části v Benešově na 2. hlavní osu, čímž této ose přibývá na důležitosti. A právě na této nejdůležitější ose cest, vedoucí od nepřítele, leží úsek krytu, jehož podrobným studiem se v této úloze zabýváme. 1. a 3. osy cest vedou do úseků sousedních.

Jaké přirozené terénní překážky přehrazují tyto cesty v oblasti krytu modré jezdecké divise?

Pozorujeme-li terén od Prahy ve směru na jih a na jihovýchod, shledáváme, že terén celkově stoupá. Nejdříve přímo u Prahy dosahuje výše až do 400 m (Zbraslav—Hodkovice—Jesenice—Říčany) a vystupuje dále až do 500 m a i výše v prostoru na sever od řeky Sázavy (sev. od Jílové—Vlková—Senohraby—Pecný—Stříbrná Skalice). Toto pásmo, proříznuto tokem řeky Sázavy, pokračuje při Vltavě a ve východní části oblasti krytu i na jih od Sázavy v částečném vzestupu, kdežto ve střední části — ve všeobecném směru na Benešov — se poněkud snižuje až do průměrné výše mezi 300—400 m. Od povšechné čáry Sedlčany—Votice—Vlašim terén celkově opět stoupá a v kraji sev.-záp. od Tábora a u Pelhřimova přesahuje 600—700 m. Odtud pak terén opět mírně klesá a přechází do rozsáhlé rybníčné krajiny třeboňské. Tolik bylo nám lze zjistiti zběžným pohledem na generální mapu. Ale i po podrobném studiu této oblasti na mapě speciální dojdeme k závěru, že vhodných souvislých horských hřbetů, které by přehrazovaly cesty, o nichž jsem se zmínil, v této oblasti není. Celý kraj tvoří široké pásmo nesmírně pahorkaté, vlnité a nadmíru zalesněné, stoupající od Prahy ve směru na jih a na jihovýchod. Nemůžeme-li tedy svou krycí sestavu opřít o vhodnou terénní překážku horských hřbetů, hledejme jiný druh souvislých přirozených terénních překážek: v o d n í t o k y. Již prvním pohledem na mapu zjistíme, že v celé oblasti je jediná taková překážka, a to t o k ř e k y S á z a v y. My víme již z úvah o úkolu, že Sázava zajímá nadřízeného velitele tak, že nařizuje, aby nepříteli byl zamezen přechod přes tuto řeku až do dalšího rozkazu. Bude však vyhovovati tato přirozená terénní překážka také veliteli krytu, aby na ní rozložil svou krycí sestavu? Nebudeme předbíhati jeho rozhodnutí, neboť musí ještě uvažovati o dalších prvcích svého rozhodnutí, a to nejdříve o n e p ř á t e l s k é s i t u a c i.

O n e p ř í t e l i víme jen, že červené jezdeckto — prý divise — je u Tábora. Je to skutečně celá jezdecká divise? Co tam dělá? Co podnikne? Vyrazí ve směru na Prahu? Kudy a kdy? Zůstane na místě

majíc snad též za úkol kryt červených sil? Tyto a ještě mnohé jiné otázky se nám bezděky vtírají při těchto úvahách. Jak se můžeme tedy rozhodnouti, majíce tak nedostatečné zprávy o nepříteli? Tuto námitku slyšíme velmi často. Polní řád však nám praví v článku 89.: „Zprávy o nepříteli budou vždy neúplné a nejisté, ale tato nedostatečnost zpráv není nikdy omluvou pro to, aby nebylo činěno rozhodnutí. Mimo několik málo podrobností, jež bude možno pokládati za jisté, dovolí zprávy určití obyčejně jen povšechnou nepřátelskou situaci, jakož i možnosti a pravděpodobnosti nepřátelské akce proti provedení našeho úkolu.“ Uvažujeme-li o možnostech a o pravděpodobnostech nepřátelské akce, zjistíme, že by vzhledem k nejbližší vzdálenosti nepřítele — asi 50 km — mohlo nepřátelské jezdecktvo dorazit na Sázavu během jednoho dne. To by však byla pravděpodobnost pro nás nejnepríznivější, kterou musíme bráti v úvahu; snad má však nepřátelské jezdecktvo rovněž za úkol kryt, pak by jeho hlavní síly zůstaly ovšem u Táboru. Ale i v tomto případě by nebylo nemožné, že by se převážné části nepokoušely dostat se postupně až do prostoru našich sil. Určitě však se budou o to pokoušeti četní vyzvědači a také jim musíme zabrániti přístup do prostoru u Prahy.

Jaké prostředky má velitel úseku krytu, v jaké jsou situaci a jaká je situace jednotek sousedních? Předpokládejme, že jednotky modré jezdecké divise jsou čerstvé, s plnými početními stavy, ve výborném morálním stavu a že sousední úseky krytu zaujmou stejnou sestavu krytu jako náš oddíl, neboť podléhají stejnému veliteli krytu, který by svými rozkazy koordinoval vzájemnou činnost všech úseků, a jejichž velitelé jsou vedeni a vycvičeni podle jednotných zásad. Za úvah o tomto prvku rozhodnutí připomene si velitel jezdeckého oddílu tyto zásady a uvědomí si charakteristické vlastnosti jednotek, které má. Nuže, normální eskadrona má veškeré jezdecké vlastnosti v míře nejvyšší: rychlost pohybů, pohyblivost v každém terénu a za jakékoli povětrnosti, pružnost přízpůsobiti se jakémukoli úkolu, terénu a situaci, poměrná mohutnost palby. Cyklistická eskadrona (předpokládejme o 3 střeleckých a 1 kulometné četě), jsouc pěchotou, převyšuje normální eskadronu mohutností palby a rychlostí pohybu, ovšem jen na vhodných cestách a za příznivého počasí. Tyto úvahy a připomínky vnuknou již veliteli jezdeckého oddílu způsob, jak užije svých dvou různých částí, aby splnil svůj úkol. Nejdříve, jako vždy a v každé operaci, potřebuje zpráv o nepříteli, které vyhledávatí ukládá mu Polní řád i za povinnost v čl. 106: „Je povinností velitelů všech stupňů usilovati o to, aby získali zprávy o nepříteli, doplnili je, přesněji určili a zajistili jich dodání všem, kterým na nich záleží...“ Tato povinnost je kategorická zvláště pro jezdecktvo, které má samo tak vhodné a hojné prostředky pro vyhledávání zpráv, že neznalost zpráv u jezdecktva a u velitelů, majících jezdecktvo k dispozici, by nebylo ani možno omluviti. V krytu je to sled pozorovacích, jemuž zvláště připadá tato úloha. Které části svěříme tuto úlohu? Cyklistům nikoliv — ač by jejich rychlost pohybu k tomu snad sváděla — neboť mají tu značnou nevýhodu, že své pohyby nemohou sami účelně zajišťovati a pak jich dopravní prostředky, kola a motocykly je váží na silnice. Proto jich také neužijeme v sledu pozorovacím, kde by na tuto úlohu nestačili, neboť by mohli pozorovati jen na silnicích a pak, jejich význačné vlastnosti, vlastnosti pěchoty, palby, nebylo by v této

činnosti náležitě využito. Ale i Polní řád v čl. 133 praví, že „jezdecktvo je základním prvkem přezvědných orgánů...“ Užije tedy velitel úseku krytu celé normální eskadrony v pozorovacím sledu? Na tuto otázku můžeme odpovědět až po úvahách o prostředcích, kterých bude vyžadovati druhý činitel krytu, t. j. odpor. Sled odporu, který podle výsledku všech úvah (a ve skutečnosti též podle výslovného nařízení nadřízeného velitele) musí býti umístěn na řece Sázavě samé, vyžaduje sil schopných odporu a tudíž vojsk majících zbraně s mohutnou palbou. Bude tam tedy potřeba nejdříve automatických zbraní, z nichž nejúčinnější a nejmohutnější, t. j. těžké kulomety, bude třeba umístiti na ona místa, kde by nepřítel mohl Sázavu nejlépe přejíti a kde se o to bude nejspíše pokoušeti. Taková místa jsou v našem úseku dvě: silniční most u Poříčí a železniční most u Čerčan. Proto určíme ke každému z obou mostů po 1 kulometném družstvu a po 1 cyklistické četě. Komunikační poměry mezi Poříčím a Dnespeky dovolují rovněž užití cyklistů; tam dáme tedy část třetí cyklistické čety. Zato komunikační a terénní poměry mezi Dnespeky a Zbořeným Kostelcem nedovolují vhodně užití cyklistů, žádají naopak sil, pro které onen terén není překážkou. Musíme tam tedy dáti 2 čety jezdecktva. Co nám zbylo nyní po přidělení prostředků pro hlavní úkol, t. j. pro sled odporu? Dvě jezdecké čety a část čety cyklistů. Můžeme jich tedy užít v sledu pozorovacím? Nikoliv! Tak jako v každé operaci, je tím více v krytu třeba záloh. Vzhledem k poměrně rozložení úseku krytu a k poměrně slabým silám ke krytu určeným bude potřeba záloh početně silných, rychlých a majících i poměrně značnou mohutnost palby. Proto by bylo třeba, aby si velitel úseku krytu ponechal k dispozici část jezdecktva i část cyklistů jako úsekovou zálohu kromě všeobecné zálohy velitele oblasti krytu. Nemůže si však ponechat v záloze veškeré jezdecktvo nebo jeho valnou část, neboť pro nejposlednější činnost celé operace, zasazení záloh, ponechal by až do té doby v nečinnosti složku, které v krytu potřebuje nejdříve k vyhledávání nepřítele a k pozorování jeho činnosti, zvláště jeho přibližování k čáře obsazené sledem odporu. A tu vidíme, že jezdecktvo upotřebené v sledu pozorovacím nebude ztraceno ani pro úlohu záloh, neboť zjistili jezdecktvo nepřítele ze sledu pozorovacího a oznámili jeho přibližování sledu odporu — snažíc se ovšem, aby jeho přiblížení až do dosahu palby sledu odporu co možná nejvíce brzdilo jeho znepokojováním a donucením, aby se přibližoval rozvinut, tudíž zvolna a opatrně — vyplnilo již svůj úkol v sledu pozorovacím a soustředíc se na místech za sledem odporu, předvídaných v rozkazech velitele úseku, je zase k dispozici velitele úseku jako záloha, aby buď zesílilo sled odporu na místech nejvíce nepřítelem ohrožovaných, nebo aby postupujícímu nepříteli vpadlo do boku provedením určitého manévru neb aby rozmnožilo všeobecné zálohy velitele oblasti krytu. Proto užijeme oněch dvou jezdeckých čet, které nám po obsazení sledu odporu zbyly, zcela v sledu pozorovacím, cyklisty v záloze.

Aby jezdecktvo užitá v sledu pozorovacím nebylo čilou průzkumnou činností — zvláště bude-li trvati delší dobu — vyčerpáno, takže by pak — jako tomu bylo na počátku světové války snad ve všech armádách — nebylo schopno dalších úkolů, je třeba, aby jezdecktva užitá pro tuto činnost bylo poměrně mnoho, a to proto, aby „hlídkování“ bylo možno prováděti tak, aby byla vždy jedna čtvrtina celého počtu jezdecktva v odpočinku. Od jezdeckých hlídek na koni nemají býti v krytu požadovány větší výkony než asi 30 km denně;

mnohé z nich budou jen stojící hlídky — pozorovací strážce — na rozcestích, s pohyblivými vedetami nebo pátracími hlídkami, pátrajícími v různých nepravidelných dobách na různých místech. Mnohdy budou prováděti průzkum jen roje patračů, kdežto roje střelců budou v sledu pozorovacím střežiti důležité příchody, objekty a p. a sloužiti hlídkám za záštitu a oporu. Dovolí-li to komunikace, mohou některé takové hlídky s úspěchem užívatí různých rychlých dopravních prostředků, jako železničních drezin, osobních anebo nákladních automobilů, motocyklů nebo kol, zatím co část jejich koní odpočívá. Určité musí však těchto dopravních prostředků hojně užívatí k spojení a k spojovací službě, k dodávání hlášení a rozkazů právě tak jako poštovních holubů a optických signalizačních prostředků a teprve na posledním místě jezdeckých posílů, spojek a štafet. Proto také v našem konkrétním případě přidělí velitel úseku krytu oněm dvěma jezdeckým četám, určeným do sledu pozorovacího, několik motocyklů (i s přívěsnými vozíky), kterých cyklistické čety po složení svých zbraní a jich umístění v sledu odporu mohou postrádati, které však sledu pozorovacímu a tak nepřímě i sledu odporu valnou měrou prospějí.

Přes to přes vše musí však velitel krytu dbáti o to ještě i jinak, aby jezdeckto umístěné v sledu pozorovacím, v přílišné snaze, získati co nejdříve zprávy a ze vzdálenosti co největší, neuštvalo svých koní: vymezí prostory a určí místa, z kterých postupně mu mají dodávati zprávy.

A tak pozorujeme, že se nám hlavní rysy sestavy krytu již po stupně rýsují: v sledu pozorovacím budou dvě jezdecké čety se 4 motocykly, s několika cyklisty a s četnými jednoduchými pojítky, zvláště signalizačními; v sledu odporu: 2½ cyklistické střelecké čety, cyklistická kulomená četa a 2 jezdecké čety a ½ cyklistické čety v úsekové záloze za středem sledu odporu, k níž za event. nepřátelského útoku na sled odporu přibudou ještě dvě jezdecké čety ze sledu pozorovacího.

Se sestavou krytu úzce ještě souvisí úprava velitelských poměrů a úprava spojení a spojovací služby. Nuže — pozorovacímu sledu bude veleti velitel normální eskadrony, sledu odporu velitel cyklistické eskadrony; velitel korouhve, jako velitel úseku, zvolí své SV. za středem sledu odporu tak, aby byl na hlavní ose Benešov—Poříčí—Dnespeky a mohl osobně pozorovati s pozorovatelný zřízené se signalizační stanicí na kotě 380 severozápadně od Dnespek. S poje n í se sousedními úseky krytu budou udržovati čety umístěné na křídlech sestavy, uvnitř sestavy pak vzájemně mezi sebou čilým hlídkováním a využijí za tím účelem a pro spojovací službu i železniční trati, vinoucí se podél Sázavy, jakož i železničního telegrafního, telefonního a signalizačního zařízení, drezin s ručním i motorickým pohonem, event. i improvisovaných.

Jen radiotelegrafie bude se nutno v krytu vystříhati až do té doby, kdy nastane první srážka s nepřitelem, aby přítomnost a sestava krytu a s ním i nastupujících sil nebyla předčasně prozrazena; ale i do té doby nebudou radiotelegrafické stanice snad odsouzeny k nečinnosti: budou naslouchati, zjišťovati nepřátelskou činnost, jeho stanice, zachycovati nepřátelskou korespondenci a kontrolovati korespondenci vlastní.

Úpravě velitelských poměrů, spojení i spojovací službě v krytu nutno věnovati největší po-

zornost, neboť na nich závisí úspěšné splnění úlohy krytu s nejmenší námahou a s minimálním opotřebením sil.

*

Připomeneme-li si ještě nyní, zda povětrnost je příznivá pro pozorování i pro pohyb vojsk — jasno a sucho či nikoliv — mlhavo a deštivo, můžeme rozhodnutí velitele krytu, jak hodlá splnit daný úkol, vyjádřiti úmyslem, projeveným asi takto:

„Přehraditi hlavní směry a cesty vedoucí od jihu a od jiho-východu sledem odporu, opřeným o řeku Sázavu; postupným vyhledáváním zpráv sledem pozorovacím získati zprávy o nepříteli a zajišťovati sled odporu; pohyblivými zálohami uchovati si volnost manévru na kterémkoli místě úseku krytu.

Sled odporu utvoří cyklistická eskadrona, zesílená částí jezdeckva, na řece Sázavě tak, aby vybudovanými ohnisky odporu držela všechny přechody přes Sázavu a aby mezery neobsazené čile pozorovala a bedlivě střežila tak, aby byl zamezen přechod přes řeku nejen nepřátelským silám, nýbrž i vyzvědačům anebo zběhům a vůbec neoprávněným civilním osobám.

Úprava terénu přestane na nejjednodušším způsobu zvýšení odolnosti stanovišť volených na podkladě vhodného a pečlivého využití terénu. Materiál potřebný k pracím bude získán z místních zdrojů.

Sled pozorovací upraví své pozorovatelný pro daleký výhled. Bojová stanoviště stálých pozorovacích stráží a hlavních svých sil upraví se zakryty, zajištěnými proti překvapení dobře skrytými překážkami — nízkými nastroženými dráty, přehradami silnic, hlavně na křižovatkách, zvláště proti nájezdům obrněných automobilů.

Sled odporu zřídí na Sázavě svá ohniska odporu tak, aby nepříteli byl zamezen přístup k jižním břehům řeky a zvláště k přechodům. Přechodu přes mosty u Poříčí a u Čerčan nutno čeliti soustředěním veškerých prostředků a jich poměrným rozložením do hloubky na těchto místech, zvláště však na ose odporu Benešov—Poříčí—Dnespeky.

Přerušení železniční trati Wilsonovy dráhy na jih od řeky Sázavy bylo provedeno podle příslušného plánu HVOA; střežení přerušených míst obstarávají velitelé sledů v svých obvodech.

Zastírání prací i vojsk proti leteckému pozorování třeba věnovati zvýšenou pozornost.“